

**Ensenyar Ciències Socials amb Perspectiva de
Gènere**

Codi: 106077

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Educació Primària	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Laura Girbau Casajuana

Correu electrònic: laura.girbau@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Laura Girbau Casajuana

Prerequisits

Cap

Objectius

Aquesta assignatura optativa pretén mostrar la importància de la perspectiva de gènere dins les aules de primària. Els i les futures mestres han de conèixer que més enllà dels llibres de text existeixen recursos com les imatges, la fotografia, el cinema, els jocs de simulació, així com altres formats audiovisuals que són transmissors de desigualtats de gènere. Així doncs aquesta assignatura té com a principal objectiu l'aplicació dels coneixements i plantejaments sobre igualtat i equitat de gènere en el disseny d'intervencions dins de l'aula

Objectius

- Conèixer i valorar la importància de la comunicació a l'aula, amb la diversitat de llenguatges que tenim a l'abast i dotar-los de perspectiva de gènere.
- Identificar, analitzar i saber utilitzar el llenguatge de la imatge, la fotografia, la publicitat, el cinema ... d'una forma coeducativa.
- Analitzar i saber utilitzar estratègies i recursos de la gran varietat d'ofertes educatives existents i els instruments utilitzats per dissenyar activitats amb perspectiva de gènere.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Assumir la dimensió educadora de la funció docent i fomentar l'educació democràtica per una ciutadania activa.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que tinguin en compte la igualtat de gènere, la equitat i el respecte cap als drets humans que conformen els valors de la formació ciutadana.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar seqüències didàctiques que afavoreixen la construcció del discurs social per fomentar els valors d'una ciutadania crítica i democràtica.
3. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
4. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
5. Utilitzar els recursos de l'entorn per al disseny d'activitats d'ensenyament i d'aprenentatge que desenvolupin l'autonomia i el treball cooperatiu en l'alumnat de primària.
6. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

1. Coeducació
2. La perspectiva de gènere en la cultura escolar
3. La perspectiva de gènere en els continguts escolars
4. El tractament del gènere en les representacions socials i els problemes socials rellevants
5. Elaboració i disseny de propostes educatives coeducatives
6. Assessorar en propostes transformadores i innovadores
7. La comunicació, el diàleg i els mètodes interactius per a una formació en valors equitatius i igualitaris, i socialment democràtics a l'educació primària.
8. La lectura i la interpretació de la imatge en l'estudi de la societat des d'una perspectiva de gènere
9. Imatge i fotografia per a una ciutadania global
10. La fotografia, la publicitat, la premsa, el cinema i la televisió com a fonts d'informació i estratègies en els estudis socials i de gènere.

Metodologia

Les sessions d'aquesta assignatura seran sobretot exploratives, manipulatives i teòriques. Es requerirà de treball autònom tant individual com grupal.

Es proposa que l'estudiant experimenti en el seu propi procés formatiu, que l'aprenentatge és un acte social i personal, al mateix temps que posa en joc aspectes racionals i emocionals. Es procurarà mantenir una dinàmica interactiva i un clima que afavoreixi la participació. Es requereix el compromís personal. El paper del docent ha de ser el de facilitador del procés d'ensenyament i aprenentatge de l'alumnat.

En funció de la tipologia de docència que s'estableixi, es combinaran activitats exploratives, analítiques, autònomes, supervisades i dirigides.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Analitzar la història, la geografia i les ciències socials des de les seves aportacions a la comprensió de la nostra societat i a la solució dels problemes socials.	0,5	0,02	2, 5
Analitzar les aportacions de la didàctica de la història, la geografia i d'altres ciències socials en la solució de problemes socials rellevants i en la comprensió de la societat on vivim.	0,5	0,02	2, 5
Emprar els recursos del entorn per al disseny d'activitat d'ensenyament i d'aprenentatge	0,5	0,02	5
Tipus: Supervisades			
Analitzar seqüències didàctiques que afavoreixen la construcció del discurs social per fomentar els valors d'una ciutadania crítica, democràtica i coeducativa.	0,5	0,02	2, 5
Demostrar que s'identifiquen, es practiquen i es defenen els drets humans com a coneixement i instruments per a la convivència	0,5	0,02	2
Elaborar models de seqüències didàctiques per l'etapa de primària, especialment aquells que poden facilitar la comprensió de la pluralitat democràtica, la diversitat cultural i la formació del pensament crític.	0,5	0,02	5
Elaborar models de seqüències didàctiques relacionades amb el pensament històric, geogràfic i social per a l'etapa de primària des d'un paradigma crític.	0,5	0,02	2
Interpretar la innovació educativa en l'ensenyament de les ciències socials, des de les diferents disciplines de referència.	0,5	0,02	2
Interpretar la investigació i la innovació existents a partir de l'aplicació de les tecnologies de la informació i la comunicació, en l'ensenyament de les ciències socials en l'educació primària.	0,5	0,02	2
Saber fomentar la comunicació, la interacció personal i les habilitats socials en el moment de dissenyar una seqüència didàctica.	0,5	0,02	5
Utilitzar els recursos de l'entorn per al disseny d'activitats d'ensenyament i d'aprenentatge que desenvolupin l'autonomia i el treball cooperatiu en l'alumnat de primària.	0,5	0,02	5
Tipus: Autònomes			
Conèixer i saber utilitzar les imatges i la simulació com a recursos per a l'ensenyament i l'aprenentatge de les ciències socials	0,5	0,02	5
Dissenyar models de seqüències didàctiques relacionades amb el pensament social, crític i creatiu per a l'etapa de primària.	0,5	0,02	2

Identificar, descriure i analitzar la investigació en didàctica de les ciències socials i la seva aportació a la innovació, en relació als continguts, les estratègies o la comunicació a la societat actual.	0,5	0,02	2
Realitzar una investigació a l'escola primària sobre l'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials amb perspectiva de gènere.	1	0,04	5
Ser capaç de defensar les pròpies conviccions acceptant i valorant l'existència d'opinions o judicis diferents.	0,5	0,02	5
Valorar les aportacions a la innovació educativa de la didàctica de la història, geografia i d'altres ciències socials.	0,5	0,02	5
Valorar les aportacions a la innovació educativa del treball per projectes per abordar l'estudi de la societat a partir de problemes socials rellevants.	1	0,04	2

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant les activitats plantejades.

Per aprovar aquesta assignatura, cal que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua catalana. En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, doncs, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació. L'alumnat ha de ser capaç d'expressar-se amb fluïdesa i correcció i ha de mostrar un alt grau de comprensió dels textos acadèmics. És un requisit per poder avaluar les activitats.

Cal assistir al 80% de les sessions, per poder ser avaluada. Si no s'hi arriba, un cop presentades 2/3 de les activitats d'avaluació es podrà presentar a la recuperació.

Les qualificacions de cada una de les proves d'avaluació es retornaran en els 21 dies següents al seu lliurament. L'estudiant que vulgui revisar la nota haurà de fer-ho en els 10 dies posteriors a la seva publicació en l'horari de tutories que la professora té establert per aquesta assignatura i que es consigna en el programa de la mateixa.

Serà imprescindible l'entrega de totes les tasques d'avaluació per superar l'assignatura el dia 20 de desembre de 2023. Si la qualificació final no supera el 5, les activitats que hagin obtingut una qualificació inferior a 5, podran ser recuperades, presentant-les novament el dia 8 de febrer de 2024. Amb la recuperació només es pot obtenir una qualificació de 5 sobre 10.

En quant a l'avaluació única, les indicacions són les següents:

Cal recordar, que l'assistència segueix sent obligatòria en un 80%. Si no és així, caldrà presentar les activitats en la recuperació, però no es podrà obtenir més d'un 5 sobre 10 en cadascuna d'elles. La data és la mateixa que per a la resta. L'entrevista d'avaluació serà el 8/2/2024

Pel que fa a les activitats d'avaluació, ha de presentar les mateixes activitats indicades en aquesta guia el dia 21/12/2023, però totes de forma individual. I aquell mateix dia haurà de fer l'entrevista d'avaluació.

Els percentatges de les activitats d'avaluació juntament amb l'entrevista, per a l'avaluació única, són els següents:

- Anàlisi crítica de propostes didàctiques individualment: 15%
- Avaluació individual de l'elaboració de material audiovisual com un relat que contempli la perspectiva de gènere en l'estudi de la societat: 35%
- Elaboració d'una activitat didàctica mitjançant un recurs escrit (conte o àlbum il·lustrat). De forma individual: 35%
- Entrevista avaluativa: 15%

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi crítica de propostes didàctiques en grup	20%	20	0,8	1, 2, 3, 4, 5, 6
Avaluació individual de l'elaboració de material audiovisual com un relat que contempli la perspectiva de gènere en l'estudi de la societat	40%	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6
Elaboració d'una activitat didàctica mitjançant un recurs escrit (conte o àlbum il·lustrat). De forma individual	40%	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6

Bibliografia

Agud, Ingrid; Amat, Meritxell; Bertran, Marta; Caravaca, Alejandro; Chamorro, Constanza; Corbella, Laura; Empain Joanna; Flores, Clara; Foradada, Mireia; Gavalda, Xènia; Llos, Berta; López, Sara; Macià, Spei; Marbà, Anna, Prat, Maria; Puente, Sílvia; Rifà, Montserrat; Sánchez, Angelina. (2020) *Perspectiva de gènere en l'educació*. UAB. Barcleona

Burguet i Arfelis, Marta; Guitart, Rosa M; Lomas, Carlos; Sainz Ibáñez, Milagros; Carrillo i Flores, Isabel.(2017). *Desfer la teranyina del gènere des de l'educació*. Barcelona: Eumo.

De la Cruz Redondo, Alba; Díez Bedmar, M^aConsuelo i García Luque, A. (2019). Formación de profesorado y reflexión sobre identidades de género diversas a través de los libros de texto de Ciencias Sociales. A M. Joao Hortas, A. Dias i N. de Alba (Eds). *Enseñar y aprender Didáctica de las Ciencias Sociales: la formación del profesorado desde una perspectiva sociocrítica*. (pp.273-287). Lisboa: AUPDCS i Politécnico de Lisboa.

Díez Bedmar, M^aConsuelo (2013). Indicadores para el seguimiento y la evaluación de la perspectiva de género en proyectos educativos de ciencias sociales: una apuesta real por la calidad. A J. Pagès Blanch i A. Santisteban Fernández (eds.). *Una mirada al pasado y un proyecto al futuro. Investigación e innovación en didáctica de las ciencias sociales (V.II)*. (pp.45-51). Bellaterra: AUPDCS i Universitat Autònoma de Barcelona

Díez Bedmar, Mª Consuelo i Fernández Valencia, Antonia (2019). Enseñanza de las Ciencias Sociales con perspectiva de género. *CLIO. History and History Teaching*, 45, 1-10.

Gavalda, Antòni.; Santisteban, Antoni. (2003). La fotografia i la formació del pensament històric. *L'Avenç*. Papers del Museu d'Història de Catalunya. 283, 16-19.

Gavalda, A. ntoni; Santisteban, Antoni. (2004). La formación de la ciudadanía. Capacidades para la argumentación, en Vera, M.I.; Pérez; D. (eds.). *Formación de la ciudadanía: Las TICs y los nuevos problemas*. Alicante: AUPDCS. 529-539.

Guitar, Rosa M (2020). *Ser nena, ser nen. Com s'aprèn, com s'educa?* Barcelona: Graó

Mendoza, Virginia; Vasallo, Brigitte; Rodríguez, Maria; Sánchez, Israel; Valencai, Sayak; Ayuso, Miguel; Cosculluela, Jara; Murillo, Alicia (2017). *(h)Amor1*. Madrid. Continta Me Tienes.

Olid, Bel. (2017). *Feminsime de butxaca*. Barcelona. Angle Editorial.

Pineda, Montse. Toledo, Patsilí. (2016). *Marc conceptual sobre les violències sexuals. Violències sexuals: un marc conceptual, teòric i ètic*. Grup de recerca Antígona i Cración Positiva. Barcelona. UAB

Ortega Sánchez , Delfin., & Pagés Blanch , Joan. (2017). Literacidad crítica, invisibilizada social y género en la formación del profesorado de educación Primaria . *REIDICS*, 1, 2017, 1-16.

<https://doi.org/10.17398/2531-0968.01.102>

Pagès, Joan. ; Santisteban, Antoni. (eds.) (2011). *Les qüestions socialment vives i l'ensenyament de les ciències socials*. Barcelona: Servei de Publicacions de la UAB.

Sánchez, Mercedes. (2020). *Pedagogías Queer ¿Nos arriesgamos a hacer otra educación?* Madrid. Catarata.

Sant Obiols, Edda, & Pagés Blanch, Joan (2011). ¿Por qué las Mujeres son Invisibles en la Enseñanza de la Historia?. *Revista Historia Y MEMORIA*, (3),129-146.[fecha de Consulta 5 de Julio de 2020]. ISSN: 2027-5137. Disponible en: <https://www.redalyc.org/articulo.oa?id=3251/325127479006>

Santisteban, Antoni. (2011). Paraules a la societat de la informació i de l'espectacle, en Santisteban, A. (coord.). *Paraules. Comunicació i aprenentatges*. Barcelona: Associació de Mestres Alexandre Galí / FMRPC / Diputació de Barcelona. 15-18.

Solsona Pairó, Núria (2016). *Ni princeses ni pirates. Per educar nenes i nens en llibertat*. Barcelona: Eumo.

Subirats Martori, Marina (2017). *Coeducación, apuesta por la libertad*. Madrid: Octaedro.

Subirats Martori, Marina; Tomé González, Amparo, i Solsona Pairó, Núria (2019). *Coeducar: posar la vida al centre de l'educació. DOSSIER*, 4. Editorial Graó.

Vasallo, Birgitte (2018). *Penamiento monógamo. Terror poliamoroso*. Madrid. La oveja roja.

Programari

No es fa servir cap programa específic